

Academia de Științe a Moldovei și Academia de Studii Economice din Moldova îl sărbătorește azi pe membrul său de onoare, prof. univ., dr., dr. h. c. Ion PETRESCU cu prilejul împlinirii vârstei de 90 de ani, în deplină putere de muncă și neobosit proces de creație în domeniul științei manageriale.

La venerabila sa vârstă, prof. Ion Petrescu slujește știința cu devotament și dăruire de luciditate și echilibru, de fermitate și înțelegere. Stilul său de lucru se caracterizează prin calm și discreție, prin cumpănirea realității manageriale și prin eleganța susținerilor sale științifice. Întreaga sa muncă o gândește și zămislește sub patronajul înțelepciunii a patru locuțiuni: „Acta, non verba” – „fapte, nu vorbe”; „Iurare in verba magister” – „a jura pe cuvintele magistrului”; „Labor omnia vincit improbus” – „munca stăruitoare învinge totul” și „Nec plus ultra” – „nu poate fi depășit”. Sub acest crez științific, prof. Ion Petrescu, licențiat în patru domenii de activitate, doctor în două dintre cele mai reprezentative- științe socioumane, economia și psihologia, este o remarcabilă personalitate a științei și a învățământului superior din România și Republica Moldova.

Specialist consacrat, un marcant cadru didactic și cercetător științific reputat, întemeietor de școală științifică – Școala de management de la Brașov și de Școala doctorală de management în cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, profesorul Ion Petrescu se bucură de o binemeritată recunoaștere internă și internațională. Nu întâmplător, colaboratorii și beneficiarii efortului său științific îl etichetează cu prețuiri cât mai înalte și mai variate: Ion Petrescu, predestinat pentru management; Ion Petrescu strălucește în contextul național și european; Ion Petrescu, cel mai prolific dintre autorii în domeniu din România; Ion Petrescu, managerul mileniului și un bun prieten al Academiei de Studii Economice din Moldova; Ion Petrescu, un promotor al curajului, creativității și continuității în management; profesorul Ion Petrescu, reper de cutezanță și profesionalism pentru noile generații de specialiști în management; Ion Petrescu, „rara avis” în managementul din România și multe altele.

La rândul nostru, apreciem și răsplătim efortul pe care profesorul Ion Petrescu l-a angajat pentru a pregăti în mod exemplar mai multe generații de studenți, masteranzi și doctoranzi.

Recunoaștem - înaltul profesionalism al unui dascăl prin vocație și aplicație - care întotdeauna, fără să-și fi propus acest lucru, a impresionat pe toți și în toate, se recunoaște munca neobosită, perseverentă și multicuprinzătoare cu care prof. Ion Petrescu și-a construit o carieră profesională, care, din multe puncte de vedere, este unică. În calitate de manager universitar a construit și performat colective de specialiști și dascăli, fără de care realizările notabile ale numeroaselor generații de

absolvenți și specialiști nu ar fi fost posibile. Prețuim și numeroasele lucrări publicate, 120 cărți, monografiile și manuale universitare și peste 250 de articole și comunicări prezentate la manifestări științifice de prestigiu naționale și internaționale care înscriu numele prof. Ion Petrescu printre ctitorii școlii moderne de management din România, școală în egală măsură apreciată în mediul universitar românesc și din străinătate. În acest fel, prof. Ion Petrescu a devenit pentru tinerii cercetători reperul performanței și al succesului.

Constatăm că marea majoritate a lucrărilor Domniei Sale au ca obiect managementul. Evidențiem amploarea ariei tematice a cercetărilor științifice în care s-a implicat, în care se regăsesc succesiv problemele globale ale economicului și socialului managementul strategic, managementul structural și de logistică, managementul social ori al reputației.

Urmărind realizările profesionale ale prof. Ion Petrescu, se poate aprecia că, pe bună dreptate, Domnia Sa se află în panopticul marilor valori din țară și din lume ale științei managementului, un domeniu de activitate esențial pentru civilizația și progresul umanității.

Formațiunea sa intelectuală academică, structura sa de diplomat, calitățile sale de dascăl cu responsabilități determinante în actul managerial din învățământul superior, rafinamentul deosebit, atât în abordarea problemelor economiei în ansamblul ei, cât și în particularitățile și detaliile ei cele mai profunde, determinarea și entuziasmul manifestat în numeroasele și variatele activități în care este parte indispensabilă, activități în care se regăsesc editarea propriilor opusuri, cercetările complexe, colective, de epistemologie economică, toate acestea conferă întregii opere științifice a prof. Ion Petrescu caracterul de unicitate, în care sunt reflectate probitatea profesională și științifică, o incontestabilă vocație de savant și cărturar, fiecare în parte la cel mai înalt nivel de exprimare.

Profesorul Ion Petrescu are privilegiul de a fi unul dintre cadrele didactice și cercetătorii științifici, nu foarte mulți, care au îmbinat în mod benefic munca de investigație și cea de la catedră cu activitatea practică de conducere în domenii de mare importanță pentru viața unei țări: economia și psihologia. Timp de peste 25 de ani a condus servicii vitale pentru funcționarea unei întreprinderi sau instituții: planificare, organizare a conducerii, producției și a muncii, salarizare, învățământ și personal, normare, financiar, pre-țuri, analize economice și control financiar intern, cercetări ergonomice-.

Într-o perioadă în care modificările structurale de mare amploare și consistență s-au regăsit nu numai în toate domeniile economiei naționale, ci și în viața socială a României, modificări care au generat reorientări nu numai de acțiuni, ci și de principii, modalități și metode de lucru, activitatea didactică, științifică și de expert a domeniului, profesorul Ion Petrescu a continuat la un nivel superior de exprimare cu obținerea a numeroase rezultate notabile, atât prin valoarea lor intrinsecă, cât și prin creativitatea lor.

Începând cu anul 1990, preocupările științifice ale profesorului Ion Petrescu sunt localizate pe identificarea, demonstrarea utilității, construirea și aplicarea celor mai eficiente modalități de implementare- a managementului în organizațiile românești, în etapa de tranziție la economia de piață. Eforturile domniei sale în domeniul managementului au vizat în primul rând problematica managementului general, sunt elaborate lucrări de specialitate, nu numai de o foarte mare valoare științifică, ci și cu caracter de premieră, în care sunt abordate într-o viziune sistemică și prin prisma economiei de piață numeroase probleme, esențiale pentru acea perioadă, care vizau managementul general și funcțional al firmelor românești: restructurarea economiei, descentralizarea activităților economice, sporirea autonomiei decizionale, perfecționarea cadrului normativ, formarea unei viziuni manageriale reformatoare, orientată spre performanță și profit.

Referitor la organizarea managerială și strategia dezvoltării întreprinderilor s-a subliniat necesitatea și au fost precizate modalitățile prin care se pot demara acțiunile de re tehnologizare, de extindere a autonomiei funcționale și tehnologie, de utilizare profitabilă a resurselor.

În planul potențialului uman, prof. Ion Petrescu a insistat asupra necesității operării cu elemente motivaționale, orientate, în special, pe consolidarea climatului de disciplină tehnologică și în domeniul muncii, și pe obținerea unor anumite rezultate.

Concomitent cu abordarea problematicii atât de complexe, dificile și importante a gestionării resurselor materiale și umane, în lucrările enunțate anterior s-a acordat o atenție deosebită resurselor financiare, informaționale și de timp, a căror importanță în funcționarea unei întreprinderi a devenit foarte mare.

În domeniul practicii manageriale contribuțiile prof. Ion Petrescu sunt determinante pentru performanță managerială, mai ales că se referă la o perioadă în care acest lucru se impunea că fiind nu numai absolut necesar, ci și obligatoriu. Pornind de la convingerea- că în economia de piață practica managerială exercită o incontestabilă forță de atracție, capabilă să contribuie la prevenirea unor rezistențe

și dificultăți și să influențeze succesul în managementul exercitat la nivelul firmelor, prof. Ion Petrescu a desfășurat numeroase și importante activități în acest domeniu. Astfel, timp de trei ani, de trei ori pe săptămână câte două ore (situație unică în istoria pregătirii manageriale) a condus cursul de practică managerială cu echipa de conducere a societății comerciale „Fartec” S.A. Brașov.

Din anul universitar 1993–1994 a predat studenților de la Facultatea de Management disciplina „Bazele practicii manageriale”. A editat în anul 1994 lucrarea „Fundamentele practicii manageriale”, prima lucrare de această factură din literatura de specialitate. În anul următor a publicat „Introducere în practica managerială”, lucrarea primind premiul „Oskar - Capital” pentru cea mai bună carte economică a anului 1995. Atât în lucrările menționate, cât și în prelegerile ținute studenților și în aplicațiile realizate cu membrii echipei manageriale, au fost urmărite caracteristicile și modalitățile de creștere a eficienței muncii în organizarea activităților directorilor, șefilor serviciilor funcționale și a secțiilor de producție. Exemplificările realizate prin studiile de caz au contribuit în mod decisiv la formarea aptitudinilor necesare în utilizarea procedurilor și a tehnicilor în practica managerială.

Consecvent crezului că universitatea și slujitorii ei, pe lângă misiunea formării tinerei generații, au îndatorirea de a fi adevăratele- avanposturi ale cercetării și creației științifice, capabile să contribuie la schimbarea lumii de azi, uneori depășită, cu cea de mâine, cu siguranță mai puternică, mai dreaptă și mai umană, prof. Ion Petrescu a creat Școala de management din Brașov. Este una dintre marile sale realizări ale vieții sale de dascăl, de om de știință, de deschizător de drumuri și formator de caractere. Judicios integrată într-o concepție strategică generală, Școala de management care în mod îndreptățit îi poartă numele „Ion Petrescu” a conferit cercetării științifice statutul de „serviciu”, depășindu-se tradiționala abordare, cea de considerare și concepere a investigației științifice ca fiind un bun, luat la modul general pentru societate, pentru dezvoltarea acesteia.

În felul acesta s-a reușit așteptată și necesară integrarea cercetării științifice universitare cu ambele sale componente, teoretică și aplicativă, în planul strategic al evoluției școlii pe termen lung.

Prin lucrările elaborate Școala de management de la Brașov a completat acele alcătuirii încă nerealizate în literatura de specialitate. În calitate de creator și mentor al prestigioasei Școli de management din Brașov, prof. Ion Petrescu și-a demonstrat capacitatea de a aborda zone ale științei economice încă nebătătorite, oferind specialiștilor, cercetătorilor, cadrelor universitare și studenților, precum și celor interesați acele lucrări a căror utilitate și

importanță au fost demonstrate nu numai la data apariției lor, ci și în anii următori.

În felul acesta, un număr important de studenți, specialiști și manageri au beneficiat de numeroasele și valoroasele realizări în domeniul științei economice ale prof. Ion Petrescu. În același timp, pentru specialiștii în economie și managerii diferitor firme aparițiile editoriale ale domniei sale au reprezentat adevărate provocări într-un demers necesar de dezvoltare și clasificare a nu puținelor probleme cu care s-a confruntat și încă se confruntă teoria și practica economică românească.

Una dintre cele mai importante caracteristici ale operei științifice a prof. Ion Petrescu, se regăsește în capacitatea de a angaja analize de mare consistență științifică, în care sunt vizate acele categorii economice și acele concepte manageriale care nu mai corespund unui anumit nivel de evoluție a economiei și societății actuale, analize concretizate în reconsiderări, renunțări și redefiniri a unor principii, concepte și criterii de evaluare în congruență cu noile statute și reguli care guvernează economia și societatea românească.

Prin activitatea pe care a depus-o la catedră, în laborator sau în practică, prof. Ion Petrescu și-a exercitat influențele benefice nu numai în cercetarea științifică, ci și în politicile manageriale asumate în diferite domenii de activitate.

Prof. Ion Petrescu este acela care în urmă cu 56 de ani a definit în premieră conceptul de eficiență socială, concept care într-o primă fază s-a confruntat cu destule reticențe, dar care, datorită solidității argumentelor științifice care l-au susținut, a fost acceptat și însușit de către teoreticienii și practicienii implicați în diferite activități aparținând domeniului vieții economice și sociale.

În același registru de aprecieri, activitatea de cercetător a prof. Ion Petrescu și-a pus inconfundabila pecete în diferite domenii de activitate, acolo unde controversa științifică viza diferite concepte și tendințe de exercitare a managementului modern, esența și conținutul procesului managerial, profesiunea în general, și profesiunea de manager în special, necesitatea strategiilor de restructurare din perioada de tranziție la economia de piață, bazele psiho-socioeconomice ale managementului calității totale, cerce-tarea- științifică- abordată ca „serviciu”, conceptul și semnificația managementului- activității de marketing, participarea și comunicarea în management și, nu în ultimul rând, valoarea cognitiv-aplicativă a metodelor și cercetărilor psihosociologice în management.

Ca un corolar al întregii sale activități de cercetare, este necesar a se arăta că prof. Ion Petrescu și-a pus o puternică amprentă asupra teoriei și practicii manageriale.

Contribuția domniei sale se focalizează pe formarea componentei de raționalitate a comportamentului uman cu implicații în procesul managerial, pe utilizarea teoriei jocurilor asupra modului de construire a previziunilor manageriale, pe modul de transmitere, prelucrare și utilizare a informațiilor, pe funcționarea feedback-ului în organizațiile economice și sociale.

În domeniul procesului decizional prof. Ion Petrescu susține, pe baza unor argumente infailibile, aplicarea principiului alegerii satisfăcătoare în locul celui de optimizare sugerat de ipoteza raționalității depline și care din mai multe considerente se constituie într-o ipoteză mult mai realistă privind sistemul cognitiv uman. În plus, această concepție își găsește materializarea în sprijinul teoriei de motivație decizională a firmei de producție.

În numeroasele sale lucrări prof. Ion Petrescu este adeptul dominației „echilibrului uman”, formulând în acest fel postulate pline de substanță cum ar fi: „firma este un sistem inter-relațional de comportamente psihosociale între participanții din organizație”; „fiecare participant aduce o contribuție personală la realizările organizației”; pentru așezarea semnului egalității între contribuții și stimulente să existe suficiente mijloace de stimulare”.

Construind modele proprii, prof. Ion Petrescu studiază teme mai puțin abordate în teoria managerială precum conflictele în cadrul organizației, planificarea și capacitatea de inovare în firmă, problema necesității îmbinării aspectelor raționale, cu cele neraționale, formale și informale care definesc comportamentul individual și comportamentul de grup în cadrul organizației.

Situarea pe o poziție dominantă a capitalului uman în realizarea procesului de producție, investițional și inovațional, îi conferă prof. Ion Petrescu autoritatea de a demonstra și susține ideea că elementul de calitate dobândit de un individ ca agent economic este cuantificat în efectele muncii sale și în efectele distributive ale ameliorării stării de sănătate, în nivelul de educație, de pregătire și de perfecționare profesională. În acest context, este pe deplin justificată aprecierea că alocarea investiției în capitalul uman este cea care poate explica diferențele de succes în procesul de creștere economică și dezvoltare socială.

Valoarea incontestabilă a operei științifice a prof. Ion Petrescu a fost recunoscută prin premii și distincții, între care, cu certitudine, cea mai înaltă apreciere se regăsește în Premiul „Virgil Madgearu” al Academiei Române, premiu acordat în anul 2006, și a medaliei „Dimitrie Cantemir” acordată de Academia de Științe a Moldovei în anul 2013 etc.

De asemenea trebuie menționat și faptul că în septembrie 2004, într-o sesiune solemnă a Consiliului Științific, Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române a aprobat în unanimitate decernarea profesorului Ion Petrescu a titlului de „Membru de Onoare”. Evaluându-i activitatea și performanțele, Consiliul Științific al Institutului Național de Cercetări Economice al Academiei Române a evidențiat vocația de profesor, cercetător, conducător de doctorat și expert internațional în domeniul academismului universitar și al relațiilor economice în coordonarea de mari proiecte științifice și editoriale. Colaborarea profesorului Ion Petrescu cu Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei- Române durează de mai bine de 27 de ani și se materializează în programe și proiecte de cercetare fundamentală, cum ar fi potențialul competitiv al economiei naționale din România și Republica Moldova – posibilități de valorificare pe piața internă, europeană și mondială, investițiile străine – oportunitate și efecte, dezvoltarea durabilă, studiarea fenomenelor cu risc major asupra economiei ș.a.

În cele de mai sus am prezentat un portret, care s-a dorit cât mai complet și cât mai reprezentativ, al activității pe tărâmul științei, învățământului și practicii economice a unui om dedicat în totalitate cu determinare și devotament altor oameni, pe care i-a format ca doctori în management, specialiști, manageri sau simpli truditori într-o țară care are mare nevoie de ei.

Cuvintele pe care le-am dedicat în totalitate sărbătoritului nostru de astăzi care pentru comunitatea științifică și pentru noi toți cei ce îl cunoaștem și îi suntem colaboratori sau discipoli- reprezintă- motivația prețurii generale și în mod special a celei de astăzi. În același timp, cuvintele pe care le-am rânduit în acest cuvânt-înainte reprezintă pentru cei care îl cunosc și îl simt apropiat o mărturie a admirației, respectului și recunoștinței „care nu se prescrie niciodată dacă memoria e bună și inima dreaptă”.

Stimate domnule prof. univ., dr., dr. h. c., membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei Ion Petrescu, apreciind cu responsabilitate, obiectivitate și considerație contribuțiile Dumneavoastră de deschizător de drumuri din domeniul managementului, ne simțim onorați să vă transmitem cuvenitele de felicitare însoțite de urările de sănătate, succese și satisfacții în concordanță cu efortul pe care îl depuneți pentru dezvoltarea științei manageriale naționale și mondiale.

Academician Gheorghe DUCA

Academician Grigore BELOSTECINIC

Doctor habilitat Constantin MANOLACHE
Chişinău, 04.02.2018